

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО РАХУНКУ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Московчук Роксолана Петрівна

аспірантка кафедри цивільного права,

Національний університет «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Причини укладення такого типу угоди є двоякими: вони можуть бути пов'язані із суб'єктивним переконанням особи щодо необхідності або вигод, що виникають від інвестування її коштів у зовнішню організацію, яку називають організацією довірчої власності, тобто банк, або ж вони можуть бути зумовлені обов'язком фіксувати економічний оборот.

Перед розглядом питань, пов'язаних з визначенням та структурним контекстом договору банківського рахунку, слід зазначити, що даний договір, безсумнівно, слід класифікувати як договір, який, в принципі, є двосторонньообов'язковим, консенсуальним та суб'єктивно кваліфікованим.

Відправною точкою для подальших роздумів має бути стаття 725 Цивільного кодексу Польщі, яка говорить, що «договором банківського рахунку банк зобов'язується перед власником рахунку протягом визначеного або невизначеного періоду часу зберігати його кошти та, якщо це передбачено договором, проводити грошові розрахунки від його імені». Обговорювана стаття не є юридичним визначенням договору банківського рахунку, а швидше вказує на конкретну суть цього договору, якою є зберігання коштів власника рахунку. [1]

У поєднанні з статтею 726 Цивільного кодексу Польщі, яка стосується права банку тимчасово торгувати вільними коштами, накопиченими на банківському рахунку власника рахунку, створюється уявлення про те, що даний договір має ознаки нерегулярного депозиту. Структурна проблематичність цієї угоди зводиться не до відсутності юридичного визначення, а до додаткового зовнішнього регулювання, яке міститься в третьому розділі «Банківські рахунки» закону про банки. Беручи до уваги вищезазначене, необхідно розглянути взаємозв'язок між обома нормативними актами: цивільним кодексом та адміністративним правом, що міститься в законі про банки.

Справедливо зазначається, що положення Закону про банківську діяльність не змінюють початкові положення ст. 725—733 Цивільного кодексу Польщі. Це додаткові положення, що визначають структурні вимоги до договорів цього типу, включаючи письмову форму, яка

призначена виключно для цілей доказування, та такі структурні елементи, як: сторони договору, тип рахунку, що відкривається, валюта рахунку, термін дії договору (ст. 52 Закону про банківську діяльність).

Факт фрагментації нормативних актів щодо договорів банківських рахунків може викликати обґрунтовану критику. Це призводить до збільшення кількості порушень на функціональному рівні, тобто у фактичному економічному обороті. Зайняття вищезазначеної позиції видається ще більш виправданим, враховуючи той факт, що вищезазначені правові акти не регулюють питання укладання договору банківського рахунку вичерпним чином. [2, с. 82]

Власник банківського рахунку може вільно розпоряджатися коштами, накопиченими на банківському рахунку, хоча договір з банком може містити положення, що обмежують цю свободу. Крім того, банк зобов'язаний забезпечити безпеку коштів, що зберігаються, які можуть зберігатися на різних типах банківських рахунків.

Зокрема, банки можуть вести такі типи банківських рахунків :

- розрахункові рахунки, включаючи поточні та допоміжні рахунки,
- строкові депозитні рахунки,
- ощадні рахунки, ощадні та розрахункові рахунки, включаючи сімейні рахунки та строкові ощадні депозитні рахунки,
- довірчі рахунки.

Власниками банківського рахунку можуть бути всі суб'єкти цивільного права, включаючи фізичних осіб, як тих, хто здійснює підприємницьку діяльність, так і тих, хто не здійснює її.

Вони також можуть бути юридичними особами, тобто акціонерними товариствами, товариствами з обмеженою відповідальністю, кооперативами, фондами та асоціаціями. У їхньому випадку договір з банком підписують особи, уповноважені представляти дану організацію.

Банківський рахунок також можуть мати організаційні одиниці, які не є юридичними особами, але яким закон надає правоздатність, тобто повне товариство, професійне товариство або командитне товариство, а також житлові колективи.

Це означає, що за договором про банківський рахунок може бути, наприклад, спільний банківський рахунок, банківський рахунок для бізнесу або вільний банківський рахунок. [3, с. 113]

Як власник банківського рахунку, особа може вільно розпоряджатися коштами, накопиченими на банківському рахунку, та здійснювати такі дії, як внесення коштів на банківський рахунок, зняття коштів або перекази на банківський рахунок. Також можна надавати інструкції щодо виконання майбутніх транзакцій.

Інформація про всі операції міститься в історії рахунку, яка надається банком у вигляді банківської виписки (паперової або електронної).

Важливо, що банк зобов'язаний зберігати банківську таємницю. Банківська інформація може надаватися лише прокурорам та судам у зв'язку з кримінальними або кримінально-фіскальними справами, а також інспекторам та директорам податкових інспекцій у разі кримінально-фіскального провадження [4].

Банківський рахунок закривається після розірвання договору або коли власник надає невірні дані під час відкриття рахунку чи не здійснює жодних операцій через нього протягом періоду, визначеного в правилах банку.

Представлена угода про банківський рахунок підлягає динамічним структурним змінам, які є наслідком зростаючих потреб як групи споживачів, так і групи підприємців. Наведені твердження свідчать про те, що пов'язана з цим практика створює багато проблемних питань не лише у сфері приватного права, а й у сфері публічного права. Здійснюючи загальну оцінку розглянутого правового договору, слід зазначити, що в регулюванні цього типу договорів бракує внутрішньої цілісності. Це призводить до термінологічного хаосу та суперечливого застосування всіх правових норм. Також, нерозуміння сутності цього типу цивільно-правових відносин призводить до багатьох законодавчих прогалин, які, як зазначено вище, можуть мати руйнівний вплив на життєві обставини особи.

Література:

1. Dz. U. 1964 Nr 16 poz. 93. Kodeks cywilny. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/U/D19640093Lj.pdf>
2. R. Mianowana-Kubiak. Przebieg postępowania egzekucyjnego z wierzytelności znajdującej się na bankowym rachunku wspólnym. *Palestra*. 2014, nr 5–6, s. 80–86.
3. W. Dubis. Prawne i ekonomiczne aspekty komunikacji elektronicznej. Warszawa. 2013, s. 231
4. F. Wejman. Wprowadzenie do cywilistycznej problematyki ustawy o podpisie elektronicznym. *Prawo Bankowe*. 2012, Nr 2, s. 52.